

Kediler erkeklere sesini yükseltiyor

BİLKENT ve Ankara Üniversitesi'nden iki laboratuvarın ortak çalışması kedilerin erkek bakımverenlerin dikkatini çekmek için daha çok ve yüksek sesle miyavladığını ortaya koydu. Araştırmada yer alan Bilkent Üniversitesi Psikoloji Bölümü'nden Dr. Kaan Kerman, "Kedi davranışlarında insan cinsiyeti temelli bir farklılık çıkmasını öngörüyoruz. Lakin sonuçlar bizleri de şaşırttı" diyor. **SEYHAN AKINCI / S-7**

Bir kedi miyav dedi

Bilkent ve Ankara Üniversitesi'nden iki laboratuvarın ortak çalışması kedilerin erkek bakımverenlerin dikkatini çekmek için daha çok ve yüksek sesle miyavladığını ortaya koydu. Araştırmada yer alan Bilkent Üniversitesi Psikoloji Bölümü'nden Dr. Kaan Kerman ile araştırmanın bize ne söylediğini konuştuk

SEYHAN AKINCI

syhan.akinci@milliyet.com.tr

Kedilerin nankörlüğünden tutun da dokuz canlı oluşlarına kadar sayısını teorisi vardır insanların. Ama bu defa kadınların "Beni anlayan birileri var," dedirtecek teoriden öte bir sonuç var elimizde. Kediler, erkek bakım verenlerinin dikkatini çekmek için daha fazla caba sarf ediyor. Bilkent Üniversitesi ve Ankara Üniversitesi'nden iki laboratuvarın ortak çalışması kedilerle ilgili çok daha fazla bilgi sahibi olmamızı sağladı. *Ethology* dergisinde yayımlanan çalışma kedilerin erkek bakımverenlerinin ilgisini çekmek için çok daha fazla ve yüksek sesle miyavladığını ortaya koydu. Kedilerle yaşayan 31 gönüllünün katıldığı araştırmada gönüllüler bir kamera takarak eve girdikleri ilk birkaç dakikayı kaydetti. Ekip, katılımcılardan bu süreçte olabildiğince normal davranmalarını istedi. Görüntülerin ilk 100 saniyesini analiz eden araştırmacılar, birden fazla kedinin yaşadığı evlerde sahiplerine yaklaşan ilk kediyeye odaklandı. Kedilerin cinsiyet, yaş ve sayısı gibi değişkenlerin hesaba katıldığı araştırmada ekip, ses çıkarma sıklığında tek bir faktörün öne çıktığını gözlemledi: Bakımverenin cinsiyeti. Kediler ilk 100 saniyelik karşılaşma

Dr. Kaan Kerman

aralığında erkeklerle ortalama 4,3, kadınlaraysa 1,8 miyavlama sesi çıkardı. 31 gönüllünün görüntülerinin ilk 100 saniyesinin analiz edildiği bu ilginç çalışmayı Bilkent Üniversitesi Psikoloji Bölümü'nde Dr. Öğretim Görevlisi Kaan Kerman ile konuştuk.

■ Bu araştırmayı yapma fikri nasıl ortaya çıktı? Sizi kedilerin insanlarla iletişim biçimlerini incelemeye yönelten şey neydi?

Kedilerin insanlarla olan etkileşimleri, uzun süre doğal ev ortamlarında çalışmanın zorlukları ve ev kedilerinin laboratuvarında test edilememesi nedeniyle çoğunlukla anketlerle inceleniyordu. Bu yöntemle gönüllü kedi sahiplerine sorular yöneltiliyor, ancak kedilerin gerçek davranışlarını doğrudan gözlemlemek pek mümkün olmuyordu. Son 10-15 yılda vatandaş biliminin gelişmesiyle birlikte, araştırmaları kedilerin kendi evlerinde, doğal ortamlarında yürütmek mümkün hâle geldi. Biz de bu imkândan yararlanarak konuyu kedi perspektifinden, doğrudan davranış ölçümleriyle değerlendirmek istedik.

■ Neden analiz için özellikle eve dönüşün ilk 100 saniyesini seçtiniz?

Çalışmamız 5 dakikalık kayıtlar hâlinde tasarlandı. Fakat katılımcıların bir kısmı istenen uzunlukta kayıt yollayamadığı için 100 saniye olarak standartize ettik.

■ Kedilerin erkek bakımverenlere daha sık miyavlaması sizi şaşırttı mı, yoksa bunu bekliyor muydunuz?

Çalışmayı tasarlarken net bir beklentimiz bulunmuyordu. Elbette kadınların kedilerle iletişimi ve onların ihtiyaçlarına olan duyarlılığı, önceki araştırmalarda tespit edilmiş bulgular. Bu sebeple kedi davranışlarında insan cinsiyeti temelli bir farklılık çıkmasını öngörüydük.

Lakin sonuçlar bizleri de oldukça şaşırttı. ■ Bulgularınız kültürel faktörlerden ne kadar etkilenmiş olabilir? Örneğin Türkiye'deki toplumsal cinsiyet rollerinin bu davranışta payı olabilir mi?

İhtimal dahilinde olduğunu

"Kedimdeki farklılıkları gözlemlemeye başladık"

■ Kediniz varsa, bu çalışmadan sonra onun davranışlarını farklı yorumlamaya başladığınızı oldu mu?

Evet, bir kedim var adı Momo. Bu çalışmadan sonra hem ben hem de eşim davranışlarında bazı farklılıkları daha çok gözlemlemeye başladık.

Örneğin mama gibi durumlarda eşime daha fazla seslenirken, eve geldiğimde benimle daha sık sesli iletişim kuruyor. Burada unutmamamız gereken şey, bilimsel çalışmaların bize genel eğilimleri gösterdiğidir. Evdeki kediniz beklenenden farklı davranışlar sergileyebilir. Bizim vurguladığımız unsur, ortalama bir kedinin eğilimlerini ortaya koymaktır.

■ İçin örneklem küçük sayılabilir. Gelecekte daha geniş çaplı bir araştırma planlıyor musunuz?

Ev ortamında görüntülü kayıtları içeren, deney odaklı çalışmalar için katılımcı bulmak kedi araştırmalarındaki en büyük handikaplardan biri. Bu sorunlara rağmen gelecekte daha geniş örneklemle sahip çalışmalar yapma hedefimiz var. Bu hususta kediseverlerin vereceği destek çok önemli olacak.

